

EVROPSKO
RAČUNSKO
SODIŠČE

SL

Mnenje št. 01/2022

(v skladu s členom 287(4) PDEU)

**o predlogu Komisije za uredbo
o statutu in financiranju
evropskih političnih strank in
evropskih političnih fundacij**

Vsebina

	Odstavek
Uvod	01–04
Splošne pripombe	05–09
Specifične pripombe	10–49
Finančni vpliv tega predloga na proračun EU	10–11
Posojila	12
Sofinanciranje	13–15
Dodatna lastna sredstva	16–19
Prispevki	20–27
Prispevki iz držav zunaj EU	20–24
Prispevki – druge pripombe	25–27
Donacije	28–29
Obveznosti poročanja	30–32
Sankcije	33–38
Financiranje referendumskih kampanj	39–43
Preglednost političnega oglaševanja	44–47
Pristojnosti Organa in Evropskega parlamenta	48
Poenostavitev pravnega okvira	49
Priloga	
Navzkrižno sklicevanje na člene predloga in pripombe Sodišča	

RAČUNSKO SODIŠČE EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije, in zlasti člena 287(4) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije za uredbo o statutu in financiranju evropskih političnih strank in evropskih političnih fundacij,

ob upoštevanju zaprosila Sveta za mnenje, ki ga je Evropsko računsko sodišče (v nadaljnjem besedilu: Sodišče) prejelo 21. januarja 2022,

ob upoštevanju zaprosila Evropskega parlamenta za mnenje, ki ga je Evropsko računsko sodišče prejelo 31. januarja 2022,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Evropske politične stranke in evropske politične fundacije niso organi, ki jih je ustanovila Unija v smislu člena 287(1) PDEU, zato jih Sodišče ne revidira. Kolikor pa prejemajo sredstva iz proračuna EU, je Sodišče pristojno za izvedbo revizij na podlagi preučitve evidenc in obiskov na kraju samem v njihovih prostorih v skladu s pogoji iz člena 287 PDEU.

(2) Sredstev, ki jih evropske politične stranke in fundacije prejmejo iz drugih virov kot iz proračuna EU, Sodišče ne revidira avtomatsko. Vendar zaradi prepletanja sredstev EU in sredstev iz drugih virov mora Sodišče med revizijo morda pregledati tudi slednje.

(3) Sodišče je pri svojih revizijah v zvezi z izjavo o zanesljivosti za leti 2019 in 2014 odkrilo slabosti v postopkih javnega naročanja in neupravičene zahteve za povračilo odhodkov evropskih političnih strank.

(4) Uredba (EU, Euratom) št. 1141/2014¹ Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2014 o statutu in financiranju evropskih političnih strank in evropskih političnih fundacij je začela veljati 1. januarja 2017 in je bila od takrat dvakrat spremenjena².

¹ Uredba (EU, Euratom) št. 1141/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2014.

² Z Uredbo (EU, Euratom) 2018/673 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 3. maja 2018 in Uredbo (EU, Euratom) 2019/493 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. marca 2019.

(5) V skladu z določbo uredbe o ocenjevanju (člen 38) sta Evropski parlament³ in Evropska komisija⁴ predložila ločeni poročili o uporabi Uredbe št. 1141/2014.

(6) Komisija je 25. novembra 2021 Evropskemu parlamentu in Svetu predložila predlog uredbe o statutu in financiranju evropskih političnih strank in evropskih političnih fundacij⁵ (v nadaljnjem besedilu: predlog), ki bo nadomestila Uredbo št. 1141/2014.

SPREJELO NASLEDNJE MNENJE:

³ Poročilo Evropskega parlamenta (A9-0294/2021) z dne 26. oktobra 2021 o uporabi Uredbe (EU, Euratom) št. 1141/2014 o statutu in financiranju evropskih političnih strank in evropskih političnih fundacij (2021/2018(INI)), ki mu je sledila resolucija z dne 11. novembra 2021.

⁴ COM(2021) 717 final z dne 25. novembra 2021.

⁵ COM(2021) 734 final, 2021/0375 (COD) z dne 25. novembra 2021.

Uvod

01 V Pogodbi⁶ je določeno, da politične stranke prispevajo k oblikovanju evropske politične zavesti in k izražanju volje državljanov Unije. Trenutno je registriranih deset evropskih političnih strank in z njimi povezanih fundacij⁷.

02 Skupni znesek sredstev EU, ki so na voljo evropskim političnim strankam, se je sčasoma povečeval, in sicer z začetnega 6,5 milijona EUR leta 2004⁸ na 46 milijonov EUR v letu 2021⁹. Finančna sredstva, dodeljena evropskih političnih fundacijam, so se s 5 milijonov EUR v letu 2008 povečala na 23 milijonov EUR v letu 2021. V trenutni uredbi je določeno, da se 10 % letnega proračuna med upravičene stranke razdeli enakovredno, preostalih 90 % pa sorazmerno s številom poslancev Evropskega parlamenta, ki so povezani z določeno stranko. Sredstva se razdelijo kot predhodno financiranje.

03 Končni znesek sredstev se določi po tem, ko zunanji revizor izda poročilo, in po kontrolah, ki jih opravita Organ za evropske politične stranke in evropske politične fundacije (v nadaljnjem besedilu: Organ) ter odredbodajalec Evropskega parlamenta. Upravičeni odhodki zajemajo sestanke, konference, uslužbenke, študije in stroške kampanje za evropske volitve. Organ registrira evropske politične stranke in evropske politične fundacije ter lahko naloži sankcije.

04 V skladu z obrazložitvenim memorandumom Komisije¹⁰ so cilji predloga:

- povečati finančno sposobnost evropskih političnih strank in fundacij,
- olajšati njihovo sodelovanje z nacionalnimi strankami članicami, da bi lahko evropske politične stranke lažje sodelovale v nacionalnih kampanjah o temah EU,
- odpraviti preostale pomanjkljivosti v zvezi z viri in preglednostjo financiranja (zlasti glede donacij in financiranja iz držav zunaj EU),

⁶ Člen 10(4) Pogodbe o Evropski uniji.

⁷ Vir: Organ za evropske politične stranke in evropske politične fundacije.

⁸ Služba Evropskega parlamenta za raziskave: *Statute and funding of European political parties under Regulation 1141/2014 (Ex-post evaluation)*, str. 29–31.

⁹ Proračun Evropskega parlamenta za leto 2021, str. 46.

¹⁰ COM(2021) 734 final, 2021/0375 (COD) z dne 25. novembra 2021, str. 2.

- zmanjšati pretirano upravno breme,
- povečati pravno varnost,
- obravnavati nastajajoče novo okolje vodenja političnih kampanj na spletu, tveganje tujega vmešavanja in kršitve pravil o varstvu podatkov v političnem oglaševanju.

Splošne pripombe

05 Sodišče se tako kot v prejšnjih mnenjih¹¹ in v skladu s svojim mandatom osredotoča na elemente, ki bi lahko vplivali na proračun EU, zato ne izraža stališč o tistih delih predloga, ki zajemajo v glavnem politične odločitve. Ne glede na to pomembno opozorilo Sodišče meni, da je predlog v splošnem skladen z glavnimi cilji, ki jih je navedla Komisija (glej odstavek **04**).

06 Sodišče pozdravlja tiste določbe, katerih cilj je povečati transparentnost pri financiranju evropskih političnih strank in evropskih političnih fundacij, kot je mehanizem potrebne skrbnosti za donacije.

07 Po mnenju Sodišča pa predlog kljub temu vsebuje številne pomanjkljivosti glede vprašanj, kot so:

- posojila (glej odstavek **12**),
- sofinanciranje (glej odstavke **13–15**),
- dodatna lastna sredstva (glej odstavke **16–19**),
- prispevki strank članic in organizacij zunaj EU (glej odstavke **20–24**),
- drugi prispevki in donacije (glej odstavke **25–29**),
- sankcije (glej odstavke **33–37**),
- financiranje nacionalnih referendumskih kampanj s strani evropskih političnih strank (glej odstavke **39–43**) in
- transparentnost političnega oglaševanja (glej odstavke **44–47**).

08 Sodišče ugotavlja tudi, da se s predlogom uvajajo dodatne obveznosti za Organ, zaradi česar bo njegova vloga kompleksnejša.

¹¹ Sodišče je izdalo dve mnenji v zvezi s financiranjem evropskih političnih strank in fundacij: [Mnenje št. 1/2013](#) o Uredbi št. 1141/2014 in [Mnenje št. 5/2017](#) o Uredbi (EU, Euratom) 2018/673 z dne 3. maja 2018 o spremembi Uredbe (EU, Euratom).

09 V naslednjem razdelku izreka Sodišče specifične pripombe k predlogu. V odstavkih **12**, **37** in **49** ponovi svoja prejšnja priporočila, ki v sedanjem predlogu niso bila obravnavana. V *Prilogi* so ob teh specifičnih pripombah navedeni sklici na predlagane spremembe.

Specifične pripombe

Finančni vpliv tega predloga na proračun EU

10 V Prilogi k predlogu, ki vsebuje oceno finančnih posledic zakonodajnega predloga, so informacije o proračunskih posledicah za Organ zaradi pričakovanih stroškov dodatnega uslužbenca. Sodišče ugotavlja, da je Organ v svojem osnutku proračunskega načrta navedel višjo oceno.

11 V obrazložitvenem memorandumu Komisije k predlogu je navedeno, da bo zaradi znižanja stopnje sofinanciranja evropske politične stranke morda treba zagotoviti dodatna finančna sredstva in da bo o tem letno odločal proračunski organ. Sodišče zato ugotavlja, da so proračunske posledice negotove.

Posojila

12 Evropske politične stranke in fundacije so vse pogosteje najemale posojila, da bi izpolnile zahteve po lastnih sredstvih¹². Posojila so sicer zajeta v opredelitvi „donacij“ in „prispevkov“ iz člena 2(7) in (8), vendar ni posebnih določb o izvoru in pogojih posojil, kot je Sodišče že navedlo v svojih prejšnjih mnenjih (glej odstavek 05).

Sofinanciranje

13 V členu 20(4) predloga je vključeno znižanje stopnje sofinanciranja evropskih političnih strank iz lastnih sredstev, in sicer s sedanjih 10 % na 5 %. Poleg tega se s predlogom uvaja nova, 0-odstotna stopnja financiranja iz lastnih sredstev za leto volitev v Evropski parlament. Komisija pojasnjuje, da so bile te spremembe predlagane zaradi težav pri zbiranju finančnih sredstev, ki jih imajo zlasti male stranke, in zaradi uskladitve pravil s stopnjami sofinanciranja za fundacije.

¹² Služba Evropskega parlamenta za raziskave: *Statute and funding of European political parties under Regulation 1141/2014 (Ex-post evaluation)*, str. 39.

14 Sodišče ugotavlja, da se je sofinanciranje iz proračuna EU povečevalo s 75 % leta 2004 na 85 % leta 2007 in 90 % od leta 2018¹³. Glede predlaganega povečanja na 95 % ne izraža mnenja, saj je to politična odločitev. Glede na nedavno študijo, ki je bila pripravljena za Evropski parlament, bodo s to spremembo sicer upoštevane težave evropskih političnih strank pri zbiranju sofinanciranja in bo dosežena večja finančna stabilnost, vendar pa po drugi strani obstaja tveganje, da bi se zrahljale že tako šibke neposredne vezi evropskih političnih strank s civilno družbo in državami članicami¹⁴.

15 Sodišče meni, da 100-odstotno financiranje, predlagano v letu volitev v Evropski parlament, ni skladno s konceptom sofinanciranja, v skladu s katerim se sredstva naj ne bi zagotavljala v celoti iz proračuna EU. Zato meni, da bi moral v skladu z veljavnimi določbami finančne uredbe minimalni prispevek izhajati iz lastnih sredstev evropskih političnih strank. Poleg tega lahko zaradi dveh različnih stopenj sofinanciranja v dveh različnih letih pride do kompleksnosti v zvezi s prenosi neporabljenih odobritev v naslednje leto.

Dodatna lastna sredstva

16 Trenutno so viri prihodkov evropskih političnih strank in fundacij, ki jih te ne prejmejo iz proračuna EU, omejeni na prispevke ali donacije. V členih 2(9) in 23(13) je predlagana tretja kategorija virov prihodkov, ki je povezana z lastno gospodarsko dejavnostjo stranke ali fundacije in opredeljena kot „lastna sredstva“. Ta „lastna sredstva“ naj ne bi presegala 5 % letnega proračuna stranke ali fundacije.

17 Sodišče meni, da je pojem „lastna sredstva“, s katerim se opredeljuje samo dodatni prihodek, ustvarjen z gospodarskimi dejavnostmi, nenatančen, saj lastna sredstva v praksi že obstajajo (prihodki iz prispevkov in donacij). Zato predlaga uporabo natančnejšega izraza, tudi v naslovu člena 23 predloga.

¹³ Prav tam, str. 34.

¹⁴ Študija po naročilu Evropskega parlamenta: Edoardo Bressanelli: *Towards a revision of the Regulation on the statute and funding of European political parties and foundations*, marec 2022, str. 52.

18 V členu 3(1)(g) predloga je določeno, da je registracija evropske politične stranke pogojena s tem, da ta ne zasleduje pridobitnih ciljev. Obstaja tveganje, da nekatere gospodarske dejavnosti ne bodo skladne z navedenim členom. Sodišče zato predlaga, da se pripravi seznam gospodarskih dejavnosti, ki se bodo štete za skladne s členom 3(1)(g).

19 Priporoča tudi, da se dodajo določbe, s katerimi bi se izognili tveganju, da bi se ta dodatna lastna sredstva zbirala zato, da bi se obšla pravila, ki se uporabljajo za prispevke in donacije, zlasti tista, ki se nanašajo na najvišje zneske in izvor sredstev in so določena v členu 23 predloga.

Prispevki

Prispevki iz držav zunaj EU

20 V skladu s sedanjo uredbo evropske politične stranke ne smejo zbirati prispevkov strank članic, ki imajo sedež zunaj Evropske unije, kot je pojasnjeno v odstavku **24**.

21 V skladu s členom 23(9) in (10) predloga bi bilo evropskim političnim strankam in fundacijam dovoljeno, da zbirajo prispevke strank ali organizacij članic, ki imajo sedež v državah članicah Sveta Evrope. Ti prispevki naj ne bi presegali 10 % vseh prispevkov, da bi se omejilo tveganje tujega vmešavanja. Skupna vrednost prispevkov naj ne bi presegala 40 % letnega proračuna zadevne evropske politične stranke ali fundacije. Po navedbah Komisije je cilj tega predloga okrepiti sodelovanje z dolgoletnimi članicami, ki imajo enake vrednote kot EU. Evropski parlament je po izstopu Združenega kraljestva ugotovil, da se je pojavila povečana potreba po reviziji različnih kategorij članstva strank in pobiranja članarin¹⁵. Članice iz Združenega kraljestva se zdaj štejejo za članice iz tretjih držav in v skladu s sedanjo pravno podlago ne smejo zagotavljati prispevkov.

¹⁵ Poročilo Evropskega parlamenta (A9-0294/2021) z dne 26. oktobra 2021 o uporabi Uredbe (EU, Euratom) št. 1141/2014 o statutu in financiranju evropskih političnih strank in evropskih političnih fundacij (2021/2018(INI)), točka 18, ki mu je sledila resolucija z dne 11. novembra 2021.

22 V skladu s Prilogo I k predlogu naj bi evropske politične stranke in fundacije predložile izjavo o tem, da so zavezane zagotavljanju, da njihove stranke ali organizacije članice spoštujejo vrednote iz člena 2 PEU¹⁶ (članice iz držav EU) ali enakovredne vrednote (članice iz držav, ki niso članice EU). Ta zaveza bi postala tudi dodatni pogoj za registracijo, določen v členu 3(1)(e) in (2)(d).

23 Po mnenju Sodišča predlog ne vsebuje ukrepov, s katerimi bi se ustrezno zmanjšalo tveganje tujega vmešavanja članic, ki zagotavljajo prispevke in imajo sedež v državah Sveta Evrope in zunaj EU, v evropske politične stranke. V praksi bi bilo težko zagotoviti, da te članice spoštujejo vrednote, enakovredne tistim, navedenim v Prilogi I k predlogu, saj je uporabljeni pojem zelo širok in ni jasno opredeljen. Sodišče ugotavlja tudi, da omogočanje prispevkov iz držav zunaj EU prav tako ni v skladu s pravilom, na podlagi katerega so prepovedane donacije subjektov s sedežem v tretjih državah ali posameznikov iz tretjih držav, ki niso upravičeni do glasovanja na volitvah v Evropski parlament (glej člen 23(6) predloga).

24 V obrazložitvenem memorandumu je sklic na sodbo Splošnega sodišča z dne 25. novembra 2020 v zadevi T-107/19¹⁷, v kateri je bilo potrjeno, da stranka zunaj EU ne spada v opredelitev „politične stranke“ v okviru Uredbe (ES) št. 2004/2003, saj ni bila „združenje državljanov“ (Unije) niti „priznana ali ustanovljena v skladu s pravnim redom vsaj ene države članice“. Opredelitev politične stranke v členu 2(1) predloga ostaja nespremenjena. Sodišče meni, da bi se lahko v skladu z zadevo T-107/19 prispevki strank članic s sedežem v državah, ki niso članice EU, še vedno šteli za prepovedane.

Prispevki – druge pripombe

25 Sodišče meni, da bi zaradi transparentnosti morale biti informacije o prispevkih posameznih članov (fizičnih oseb) neke evropske politične stranke ali fundacije javno objavljene enako kot prispevki strank ali organizacij članic. Zato predlaga, da se v člen 36(1)(f) predloga vključi sklic na člen 23(11) z navedbo spoštovanja pravil o varstvu osebnih podatkov.

¹⁶ Spoštovanje človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države in spoštovanja človekovih pravic, vključno s pravicami pripadnikov manjšin.

¹⁷ Glej sodbo Splošnega sodišča z dne 25. novembra 2020 v zadevi T-107/19.

26 V drugem pododstavku člena 23(11) je določeno, da se zgornja meja 18 000 EUR na leto in na člana za prispevke od članov posameznikov ne uporablja, kadar je zadevni član tudi izvoljeni poslanec Evropskega parlamenta, nacionalnega parlamenta ali regionalnega parlamenta oziroma regionalne skupščine. Sodišče zaradi enakega obravnavanja predlaga, da se drugi pododstavek člena 23(11) črta.

27 Po njegovem mnenju je v prvem pododstavku člena 23(11) redakcijska napaka, saj bi v njem moral biti sklic na odstavek 9 in 10 in ne na odstavek 8 in 9.

Donacije

28 V členu 23(5) predloga je določeno, da evropske politične stranke in fundacije za vse donacije, katerih vrednost presega 3 000 EUR, od donatorjev zahtevajo informacije, potrebne za njihovo pravilno identifikacijo, in da evropske politične stranke in fundacije te informacije na zahtevo posredujejo Organu. V členu 23(8) pa je določeno, da lahko Organ, kadar utemeljeno predpostavlja, da neka donacija pomeni kršitev uredbe, zahteva dodatne informacije zaradi izvedbe preverjanja. V skladu s členom 23(3) se v šestih mesecih pred volitvami v Evropski parlament o donacijah in zadevnih odhodkih poroča tedensko. Sodišče pozdravlja te določbe, katerih cilj je povečati transparentnost donacij.

29 Ugotavlja tudi, da je v členu 23(6) določeno, da evropske politične stranke in fundacije ne smejo sprejeti anonimnih donacij ali prispevkov. Določitev praga 3 000 EUR za identifikacijo donatorjev v členu 23(5) ni skladna z omenjeno prepovedjo anonimnosti.

Obveznosti poročanja

30 Trenutno morajo evropske politične stranke in fundacije na podlagi obveznosti poročanja predložiti svoje letne računovodske izkaze in k njim priložena pojasnila, ki morajo biti pripravljena v skladu z zakonodajo, ki se uporablja v državi članici, v kateri imajo sedež, ter mednarodnimi računovodskimi standardi. S členom 26(1)(a) predloga se odpravlja obveznost predložitve računovodskih izkazov, pripravljenih na podlagi mednarodnih računovodskih standardov, da bi se poenostavilo upravno breme in zmanjšali stroški.

31 Sodišče ugotavlja, da evropske politične stranke in fundacije Evropskemu parlamentu zagotavljajo informacije, da lahko ta izvaja ustrezne kontrole, da njihove zaključne račune revidira zunanji revizor in da jim Organ daje standardne predloge za predložitev informacij o donacijah in prispevkih.

32 Sodišče se strinja s predlaganim členom 26(1)(a), s katerim se bo zmanjšalo upravno breme, vendar poudarja, da je potreba po kontrolah še vedno pomembna zaradi zmanjšanja finančnih tveganj za proračun EU. Nedavno je poročalo o slabostih pri javnem naročanju in neupravičenih odhodkih, ki so jih prijavile evropske politične stranke¹⁸. Zaradi tega je potrebna večja pozornost, Sodišče pa meni, da takšni odhodki pomenijo veliko tveganje.

Sankcije

33 V členu 30(4)(a) predloga je določeno, da se sankcije v primeru količinsko neopredeljivih kršitev naložijo kot „določen odstotek“ letnega proračuna evropske politične stranke ali fundacije. V predlogu je v točkah (i) do (iv) člena 30(4)(a) določen razpon odstotkov, ne da bi bila nadalje opredeljena pravila, ki se uporabljajo. Sodišče meni, da sta koncepta določenega odstotka in razpona odstotkov v istem členu neskladna.

34 V skladu s členom 21(4) bi evropske politične stranke morale dokazati, da so njihove stranke članice na svojih spletiščih „neprekinjeno“ objavljale informacije o zastopanosti spolov med kandidati in kandidatkami na zadnjih volitvah v Evropski parlament in o razvoju zastopanosti spolov med njihovimi poslanci in poslankami Evropskega parlamenta. V členu 30(2)(a)(ix) predloga so določene sankcije za nespoštovanje določb navedenega člena. Sodišče priporoča, naj se bolje opredeli obveza objave informacij o zastopanosti spolov, saj beseda „neprekinjeno“ ni jasna glede tega, kako pogosto je te informacije treba posodabljeti.

35 Komisija v členu 30(2)(a)(vi) predloga predlaga črtanje določb iz sedanje uredbe, na podlagi katerih lahko Organ naloži sankcije, kadar organi, ki so pristojni za revizijo ali opravljanje pregledov pri upravičencih do financiranja iz splošnega proračuna Evropske unije, odkrijejo nepravilnosti v letnih računovodskih izkazih. Sodišče sicer razume, da so bile te določbe opuščene zaradi odprave obveznosti objave letnih računovodskih izkazov v skladu z mednarodnimi računovodskimi standardi, vendar meni, da bi to

¹⁸ Glej odstavek 9.8 letnega poročila Sodišča za leto 2019 in odstavek 9.11 letnega poročila Sodišča za leto 2014.

omejilo učinek revizij. Zato predlaga, da se ohrani možnost, da Organ naloži sankcije, kadar revizijski organi odkrijejo nepravilnosti, tudi takrat, kadar se slednje nanašajo na letne računovodske izkaze, predstavljene v skladu z veljavno zakonodajo v državi članici, v kateri ima sedež evropska politična stranka ali fundacija.

36 V predlaganem členu 30 o sankcijah sta določena dva različna pristopa za primer, kadar je stranka ali fundacija v eni od izključitvenih situacij, navedenih v členu 136(1) finančne uredbe:

- člen 30(1)(a) – Organ se odloči za sankcijo izbrisa evropske politične stranke ali fundacije iz registra,
- člen 30(2)(a)(v) – Organ za količinsko neopredeljive kršitve naloži finančne sankcije, ki so v členu 30(4)(a)(vi) podrobneje opredeljene kot 50 % letnega proračuna zadevne evropske politične stranke ali fundacije za predhodno leto.

Po mnenju Sodišča bi bilo treba v predlogu pojasniti, ali so te sankcije kumulativne.

37 Sankcije za količinsko opredeljive kršitve (na primer za nepravilno prejete ali neprijavljene zneske) so še vedno omejene na 10 % letnega proračuna zadevne evropske politične stranke ali fundacije (člen 30(4)(b) predloga), čeprav je Sodišče v svojih prejšnjih mnenjih predlagalo odpravo te zgornje meje.

38 S predlogom se odpravlja trimesečno obdobje med odločitvijo Organa o izbrisu evropske politične stranke ali fundacije iz registra in začetkom veljavnosti te odločitve. V skladu s členom 11(5) odločitev začne učinkovati na dan uradnega obvestila. Sodišče se strinja, da se s to spremembo prispeva k večji zaščiti finančnih interesov EU.

Financiranje referendumskih kampanj

39 Finančna sredstva evropskih političnih strank se lahko uporabijo za financiranje kampanj, ki jih evropske politične stranke izvajajo v okviru volitev v Evropski parlament, na katerih sodelujejo same ali njihove članice. Sedanja pravila ne omogočajo (neposrednega ali posrednega) financiranja drugih strank, zlasti nacionalnih političnih strank, in referendumskih kampanj evropskih političnih strank. S členom 24(2) predloga se uvaja možnost financiranja referendumskih kampanj, kadar se te nanašajo na „izvajanje Pogodb Unije“.

40 Nacionalne politične stranke običajno dejavno sodelujejo v referendumskih kampanjah. Sodišče meni, da bi bilo težko razlikovati med financiranjem referendumskih kampanj in posrednim financiranjem nacionalnih strank (za kritje stroškov, ki bi jih te nacionalne stranke sicer morale porabiti za kampanje). Posredno financiranje nacionalnih strank je na podlagi člena 25 predloga še naprej prepovedano.

41 Poleg tega pojem „izvajanje Pogodb Unije“ ni zelo natančen in v praksi bi bilo težko določiti, katere referendumske kampanje so upravičene do financiranja.

42 Za referendume, organizirane na nacionalni ravni, se uporablja pravo držav članic. V večini držav članic financiranje nacionalnih strank ali političnih kampanj iz tujine ni dovoljeno¹⁹.

43 Sodišče zato meni, da zaradi težav pri nadzoru upravičenosti odhodkov, predlaganih v členu 24(2), ne bi bilo priporočljivo omogočiti, da evropske politične stranke financirajo nacionalne referendumske kampanje.

Preglednost političnega oglaševanja

44 S členom 5 predloga se uvaja obveznost evropskih političnih strank, da oblikujejo politiko za uporabo političnega oglaševanja. Poleg tega bodo morale evropske politične stranke Organu posredovati informacije o vseh političnih oglasih, ki jih ta objavi v odložišču. Države članice bodo morale imenovati nacionalne regulativne organe, ki bodo nadzirali skladnost s temi zahtevami, ter o tem obvestiti Organ.

45 Sodišče pozdravlja cilj tega predloga, in sicer povečanje preglednosti političnega oglaševanja. Vendar meni, da določbe člena 5(6) predloga v zvezi z vključenostjo nacionalnih regulativnih organov in njihovim sodelovanjem z Organom niso dovolj jasne. Pojavlja se tveganje prekrivanja pristojnosti, na primer glede pregledov politike za politično oglaševanje in posredovanja informacij o političnem oglaševanju. Sodišče predlaga, da se ponovno pregledajo pristojnosti vseh zadevnih organov nadzora.

¹⁹ Donacije iz tujine niso dovoljene v 22 od 27 držav članic. Vir: študija po naročilu Generalnega direktorata Evropskega parlamenta za finance: *Financing of political structures in EU Member States*, junij 2021, str. 17 in 18.

46 V skladu s členom 5(1) in (5) predloga bodo morale evropske politične stranke spoštovati določbe prihodnje uredbe o preglednosti in ciljanem političnem oglaševanju²⁰ (ki še ni bila sprejeta), zlasti kadar evropske politične stranke uporabljajo tehnike ciljanja ali ojačevanja, ki vključujejo obdelavo osebnih podatkov, ali kadar sodelujejo s ponudniki storitev političnega oglaševanja.

47 Sodišče ne izraža pripomb glede podrobnosti teh določb, ki so predlagane v drugi uredbi. Vendar ugotavlja, da je Evropski nadzornik za varstvo podatkov izdal mnenje²¹ o uredbi o ciljanem usmerjanju političnega oglaševanja, v katerem je predlagal popolno prepoved mikrociljanja v politične namene in prepoved ciljanega oglaševanja, ki temelji na vsesplošnem sledenju.

Pristojnosti Organa in Evropskega parlamenta

48 Nadzorne obveznosti si delita Organ in odredbodajalec Evropskega parlamenta. Na podlagi člena 32(3) predloga si morata Organ in odredbodajalec Evropskega parlamenta redno izmenjevati stališča in informacije glede razlage in izvajanja te uredbe. Sodišče ta dodatek sicer pozdravlja, vendar meni, da se s predlogom ne obravnavata dovolj tveganji prekrivanja pristojnosti in pomanjkljivosti pri preverjanjih:

- kompetence, dodeljene Organu, so omejene: v členu 28(6) ni izrecno omenjen Organ kot organ, pooblaščen za izvajanje potrebnih pregledov in preverjanj na kraju samem,
- razdelitev pristojnosti med Organom in Evropskim parlamentom je nejasna: v členu 34(1) je v angleški jezikovni različici predloga določeno, da morajo v primeru izbrisa evropske politične stranke ali fundacije iz registra „oni“ (*they*) izterjati finančna sredstva Unije,
- pogostost preverjanj ni natančno določena: v členih 7(2) in 11(1) je določeno, da mora Organ „redno“ preverjati, ali registrirane evropske politične stranke in fundacije še naprej izpolnjujejo pogoje za registracijo in predpise o upravljanju,
- dva organa imata podobne pristojnosti za preverjanje: v členu 20(1) je med drugim določeno, da mora odredbodajalec Evropskega parlamenta določiti pogoje za vloge evropskih političnih strank za pridobitev financiranja. V členu 21(3) in (4)

²⁰ COM(2021) 731 final z dne 25. novembra 2021.

²¹ Evropski nadzornik za varstvo podatkov je svoje mnenje št. 2/2022 o predlogu uredbe o preglednosti in ciljanem usmerjanju političnega oglaševanja objavil 20. januarja 2022.

je določeno, da morajo evropske politične stranke vlogi za financiranje pri Evropskem parlamentu priložiti podrobnosti v zvezi s političnimi programi in logotipi ter zastopanostjo spolov. Organ ima v skladu s členom 30(2)(a)(viii) in (ix) pravico izreči sankcije, kadar meni, da te zahteve niso bile izpolnjene.

Poenostavitev pravnega okvira

49 Specifične določbe o financiranju evropskih političnih strank in fundacij so zajete v predlogu in v finančni uredbi²². Poleg tega se s predlogom uvajajo določbe o političnem oglaševanju, ki se bo urejalo tudi z novo uredbo o preglednosti in ciljanem usmerjanju političnega oglaševanja²³. Ta nova uredba še ni bila sprejeta. Sodišče ponavlja svoje prejšnje mnenje, da bi se z zmanjšanjem števila pravnih besedil zaradi izogibanja morebitnemu prekrivanju pravil poenostavil pravni okvir.

To mnenje je sprejelo Evropsko računsko sodišče v Luxembourg 7. aprila 2022.

Za Evropsko računsko sodišče

Klaus-Heiner Lehne
predsednik

²² Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 18. julija 2018 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije.

²³ COM(2021) 731 final z dne 25. novembra 2021.

Priloga

Navzkrižno sklicevanje na člene predloga in pripombe Sodišča

Člen predloga	Specifična pripomba	Odstavek mnenja Sodišča
2(1)	Prispevki	24
2(7), 2(8)	Posojila	12
2(9)	Dodatna lastna sredstva	16
3(1)(e), 3(2)(d)	Prispevki	22
3(1)(g)	Dodatna lastna sredstva	18
5	Preglednost političnega oglaševanja	44
5(1)	Preglednost političnega oglaševanja	46
5(5)	Preglednost političnega oglaševanja	46
5(6)	Preglednost političnega oglaševanja	45
7(2)	Pristojnosti Organa in Evropskega parlamenta	48
11(1)	Pristojnosti Organa in Evropskega parlamenta	48
11(5)	Sankcije	38
20(1)	Pristojnosti Organa in Evropskega parlamenta	48
20(4)	Sofinanciranje	13
21(3)	Pristojnosti Organa in Evropskega parlamenta	48
21(4)	Sankcije / Pristojnosti Organa in Evropskega parlamenta	34, 48
23	Dodatna lastna sredstva	17, 19
23(3)	Donacije	28
23(5)	Donacije	28, 29
23(6)	Prispevki / Donacije	23, 29
23(8)	Donacije	28
23(9), 23(10)	Prispevki	21
23(11)	Prispevki	25, 26, 27

Člen predloga	Specifična pripomba	Odstavek mnenja Sodišča
23(13)	Dodatna lastna sredstva	16
24(2)	Financiranje referendumskih kampanj	39, 43
25	Financiranje referendumskih kampanj	40
26(1)(a)	Obveznosti poročanja	30, 32
28(6)	Pristojnosti Organa in Evropskega parlamenta	48
30(1)(a), 30(2)(a)(v), 30(4)(a)(vi)	Sankcije	36
30(2)(a)(vi)	Sankcije	35
30(2)(a)(viii)	Pristojnosti Organa in Evropskega parlamenta	48
30(2)(a)(ix)	Sankcije / Pristojnosti Organa in Evropskega parlamenta	34, 48
30(4)(a)	Sankcije	33
30(4)(b)	Sankcije	37
32(3)	Pristojnosti Organa in Evropskega parlamenta	48
34(1)	Pristojnosti Organa in Evropskega parlamenta	48
36(1)(f)	Prispevki	25

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi predloga in lastnih pripomb